

yaşadığı, Sivrihisar'da doğup Akşehir'de öldüğü ileri sürülen Nasreddin Hoca'nın fıkralarının Türkiye'de ilk olarak 1883 yılında Çaylak Tevfik (1843-1892) tarafından yayınlanması, o günden bu yana Nasreddin Hoca'nın fıkralarının gerek yetişkinler ve gerekse çocuklar için çok değişik basımlarının hazırlanmış olması bu yönelişin sonucudur.

Şâir Nâbi'nin (1642-1712) oğluna öğüt veren *Hayriyye* adlı yazma eseri ve Sünbülzâde Vehbi'nin (öl. 1809) ona nazire yaptığı *Lütfiyye* adlı görgü dersleri veren kitabını dil ve anlatım bakımından çocukların anlayabileceği düzeyin çok üzerinde oldukları için; Kayserili Doktor Rüstü'nün *Nuhbet-ül Etfâl* (Çocukların en seçkini) adlı 1859'da basılan okuma kitabını da içerdiği küçük hayvan öykülerine rağmen alfabe niteliğinde olduğu için bir yana bırakırsak, Türk Çocuk Edebiyatının başlangıç örnekleri olarak Ahmet Mithat'ın (1844-1912) *Hâce-i Evvel* ve *Kıssadan Hisse* (1871) adlı kitaplarını göstermek gerekir. Birincisinde aritmetik, coğrafya, doğa bilgileri gibi konularda yararlı bilgiler veren Ahmet Mithat, ikincisinde ise sabırsızlık, eşek şakası, az tamah çok ziyan getirir, iki tilki v.b. fabl türü, öğütlü-kısa öyküler yazmıştır. Her iki kitabın da en önemli yanı doğrudan doğruya çocuklar için yazılmış olmasıdır.

Dini dünya görüşüne dayalı Osmanlı İmparatorluğundan, laik dünya görüşlü Türkiye Cumhuriyeti'ne geçiş süreci içinde önemli bir yeri olan 1908 (II. Meşrutiyet) devrimini yaşamış olan Ahmet Rasim (1864-1932), Ziya Gökalp (1876-1924) ve Ömer Seyfettin (1884-1920), konularını Türk tarihinden, halk öykü ve masallarından, halkın günlük yaşamından seçtikleri eserleri ile günümüzde türk çocuk edebiyatının klâsikleri arasında yer almaktadırlar. Halkın bilgisizliğinin ve batıl inançların zararlarını gösteren neşeli, toplumsal eleştiri içeren değişik öyküleri ile Ömer Seyfettin günümüz çocuklarınca da ilgi ile okunabilmektedir. *Perili Köşk* adlı öyküsünde, içinde hiç bir kiracının barınamadığı kiralık bir köşkün sahibi pinti açığöz Hacı Niyazi Bey, üç yıllık kirayı peşin ödemiş yeni kiracısı Sermet Bey tarafından hortlak kıyafetinde yakalanışını anlatır. Hacılık halkın gözünde iyiliğin, doğruluğun simgesidir. Öykü bu ön yargının yanlışlığını neşeli ve heyecanlı bir biçimde sergiler.

1908 devriminden sonra öğretmen yetiştiren okullarda çocuk edebiyatı öğretimi başlayınca, çocuk şiiri alanında büyük bir boşluk olduğu anlaşılır. İbrahim Alâettin Gövsa (1899-1949) *Çocuk Şiirleri* adlı kitabı (1910) ile bu türün öncülüğünü yapmıştır. Eğitim, biyografya ve ansiklopedi türünde de eser veren Gövsa, yüksek hukuk mektebindeki öğreniminden sonra İsviçre'de, pedagoji ve psikoloji öğrenimi görüp Türkiye'ye dönmüştü. *Çanakale İzleri* (1926), *Açılar* (1941) ve *Söz Oyunları* (1942), onun eğitici yanları ağır basan eserleridir. Ali Ulvi Elöve'nin (1881-